

บทคัดย่อ

T 148455

ชื่อภาคานิพนธ์ : ความพร้อมของเกษตรกรรายย่อยที่ใช้ควายทำนาในการเข้าร่วมโครงการ
เกษตรผสมผสานของโรงเรียน-โรงนา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
ชื่อผู้เขียน : นางสาวกนกกริชต์ จุมพระบุตร
ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
ปีการศึกษา : 2546

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความพร้อมของเกษตรกรรายย่อยที่ใช้ควาย
ทำนาในการเข้าร่วมโครงการเกษตรผสมผสานของโรงเรียน-โรงนา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราช -
ธานี กลุ่มตัวอย่างเป็นเกษตรกรรายย่อยจากตำบลกุดลาด ที่ใช้ควายทำนา จำนวน 180 คน
โดยนำแบบสอบถามไปสัมภาษณ์ในลักษณะพูดคุยสนทนา ตลอดจนมีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม
ด้วย การวิจัยจึงมีทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติเชิงพรรณนา
ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติ t-test ในการวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่า

1. เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 40-49 ปี จบการศึกษาคณะ
บังคับ มีแรงงานในครัวเรือน 2 คนขึ้นไป แหล่งรายได้มาจากการทำเกษตร มีรายได้ส่วนใหญ่
10,001-15,000 บาทต่อปี และส่วนใหญ่ไม่มีหนี้สิน
2. เกษตรกรรายย่อยที่ใช้ควายทำนาของตำบลกุดลาดส่วนใหญ่มีความพร้อมค่อนข้าง
มากในการเข้าร่วมโครงการเกษตรผสมผสานเรื่องการการเลี้ยงนกกะทา และเลี้ยงปลาใน
นาข้าว
3. ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความพร้อมของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการเกษตร
ผสมผสานของโรงเรียน-โรงนา คือ ความสนใจต่อโครงการ สำหรับปัจจัยด้านประสบการณ์ใน
การทำเกษตรผสมผสาน และสถานภาพทางสังคมไม่มีผลต่อความพร้อมในการเข้าร่วมโครงการ
ดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ

T 148455

- 1) การคัดเลือกเกษตรกรรายย่อยเพื่อเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมด้านเกษตรผสมผสาน ควรมีการคัดเลือกโดยพิจารณาเกษตรกรรายย่อยที่มีความสนใจ และความต้องการอย่างแท้จริงเป็นหลัก
- 2) ควรเน้นการสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง โดยมีการบริหารจัดการผลผลิตอย่างมีระบบ เพื่อเป็นพลังในการสร้างฐานการต่อรองต่อแหล่งทุนสนับสนุนจากภายนอก
- 3) ควรส่งเสริมให้เกษตรกรรายย่อยมีอาชีพเสริมในด้านอื่น ๆ เช่นการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเพื่อให้มีรายได้เพียงพอกับการเลี้ยงดูครอบครัวและนำเงินมาใช้ในการลงทุนในการทำการเกษตรแบบผสมผสานต่อไป
- 4) องค์กรสนับสนุนจากภายนอก เช่น องค์กรพัฒนาเอกชนที่มีความใกล้ชิดกับเกษตรกรรายย่อยโดยตรง ควรมีการสร้างเครือข่ายการทำงานเป็นกลุ่มเครือข่ายเกษตรผสมผสานร่วมกับโรงเรียน-โรงนา โดยโรงเรียน-โรงนาเป็นตัวกลางในการประสานกลุ่มเป้าหมายการผลิตกับกลุ่มผู้บริโภคทั้งภายในและภายนอกให้หันมาสนใจและสนับสนุนการผลิตแบบผสมผสานให้มากขึ้น
- 5) เกษตรผสมผสานเป็นทางเลือกที่ดีทางหนึ่งของเกษตรกรรายย่อย ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐและเอกชน จึงควรเพิ่มทุนในการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตของสมาชิกให้มากขึ้น เพราะที่ผ่านมาสมาชิกเกษตรผสมผสานไม่มีทุนในการดำเนินการ
- 6) การผลักดันกิจกรรมการเกษตรผสมผสานสู่การกำหนดนโยบายในการส่งเสริมอาชีพเกษตรกรรายย่อยตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดังปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- 7) ควรประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรรายย่อยเห็นความสำคัญของการทำการเกษตรแบบผสมผสานที่ช่วยลดความล้มสลายของเกษตรกรให้คงมีที่ดินทำกินอยู่ได้

The purpose of the study was to find out the status and readiness of small farmers who used buffaloes in farming in Kudlad Subdistrict in participation in raising partridges and fishes under the integrated agriculture project of Rong-Rean Rong-Na, Muang District, Ubonratchathani Province. An interview schedule and participant observation were used to collect both quantitative and qualitative data from 180 small farmers. The descriptive statistics used to describe the data were percentage, mean and standard deviation and the inferential statistic to test the hypotheses was t-test.

The findings were summarized below

1. Most of the small farmers in the study were male. They were 40-90 years old and completed compulsory education. The average household labor was two people. The main income came from agriculture. They earned an income of 10,001-15,000 baht per year. Most of the small farmers were not in debt.

2. Most small farmers who used buffaloes in farming in Kudlad Subdistrict were ready at a rather high level in taking part in raising partridges and fishes under the integrated agriculture project on raising and fish in the rice fields.

TE 148455

3. The important factor affecting their readiness in participating in the integrated agriculture project of Rong-Rean Rong-Na was interest in the project. On the contrary, experience in integrated agriculture and social status were found to have no impact in their readiness in project participation.

Recommendations

- 1) In selecting small farmers to join the training program in integrated agriculture, attention should be paid mainly on their real interest and needs.
- 2) A Strong integrated agriculture community should be built and its management should be systematic in order to gain bargaining power when contacting outside financial resources.
- 3) Small farmers should be promoted to be engaged in other secondary occupations, such as processing agricultural produces to earn enough income to raise their families and to have some left to invest in integrated agriculture.
- 4) Supporting organizations from outside, such as NGOs, that are close to small farmers should encourage them to form group or a network at all local levels and at the national level to participate in of Rong-Rean Rong-Na. Rong-Rean Rong-Na should be an in-between in coordinating production target groups and domestic and international consumers so that they will turn to support integrated agriculture.
- 5) Public and private organizations should seriously promote small farmers in carrying out integrated agriculture of Rong-Rean Rong-Na.
- 6) The government should include the integrated agriculture policy for small farmers in according to sufficiency Economy philosophy in its national economic and social development plan.
- 7) Rong-Rean Rong-Na should carry out public relations to make small farmers see the importance of integrated agriculture as the way to reduce bankruptcy of small farmers.